



Szívritmuszavar



*finep
selection*

ZAKÁLY VIKTÓRIA

ZAKÁLY VIKTÓRIA

Szívritmuszavar

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2012

*„Mindenkinék jut egy ember,
akinek a nevét elkiálthatja a halála pillanatában”
(Szabó Magda: Katalin utca)*



MeLindának

Prológus

*Mind, aki él, csaló
csak az álom a való.
Látom, ahogy vágod a fát,
a baltában meg-megakad
nehéz, eres kezed,
keserű sors,
csokoládé szerelem.*

A LEGTÖBB EMBERNEK, HA IDEGES, IZZADNI KEZD A TENYERE; vagy éppen az ásítás tör rá, esetleg a remegés. Ő ebben is kilógott a sorból. A mosolygás jött rá, nem is akármilyen; nem vigyorlás, nem szende félmosoly, hanem a győztesek biztos, diadalittas szájmozdulata. Nem tehetett róla, de ilyenkor fölényesnek és magabiztosnak tűnt, holott ez mindig akkor kapta el, ha igazán nagy bajban volt. A természet végzi a dolgát, megóvja a gyengét, olyan fegyvert adva a kezébe, amitől hatalmasnak tűnik. Vagy legalábbis kevésbé szánandónak.

Csak mosolygott, ahogy sétált az utcán. Bár a sétát már gyors, sietős léptekre váltotta, nem szeretett elkésni. Nem fog, de mégis kapkodta a lábát, talán az idegesség okozta, ami az arcizmokról a lábizmokra is átterjedt, azok is görcsbe rándultak.



Ősz volt, az évszak, amikor minden meghal vagy meghalni készül. Legalábbis évről évre ezt kellett írnia a kisiskoláskori fogalmazásokba, mikor még a rikító zöld padokat koptatta; tudta, ezt várják tőle, de valójában nem így gondolta. Képtelen volt elhinni, hogyan lehet ennyire színes, ami éppen a halálára készül. Sárga, vörös, narancs, zöld, barna, gyönyörű mind, és mind halott. Szeptember vége volt, de szokatlanul meleg és száraz idő. A nyár még egyszer, búcsúzóul arcon csókolta a járókelőket, hogy aztán a következő napoktól átadja ezt a szerepet a reggeli dérnek.

– Viszlát, találkozunk tavasszal – emelte meg képzeletbeli kalapját a házak mögött lassan eltűnő erőtlen napnak, miközben ment. Már majdnem elérte a könyvesbolt bejáratát, így lassított a léptein, nem láthatják, hogy rohan ide, mit gondolnak, hiszen egy költőnő nem tesz ilyet.

Milyen egy költőnő? Elképzelte magában a költőnő képét: kinyúlt, kötött pulcsi, borzalmas, össze nem illő színek, egy-két lyuk a gyapjúharisnyán, és a könyvtároscipő. Az kell, feltétlenül. Mindenki tudja, hogy milyen az, magas a talpa, de nincs sarka, fekete vagy sötét színű, és kényelmes, elsősorban kényelmes. Bőr tanártáska, az is kell, igen, meg egy lehetetlen sál, egyik oldalt hosszabban lelógatva, lehetőleg kötött, a ruhától teljesen elütő színben. A haj rendezetlenül, leginkább oldalra simítva, vagy összekuszálva a feje tetején, a szemüveg pedig vékony gumipertlin a nyakba akasztva. Pont, mint az első osztályos tanító nénije, Editke néni, a félszemű. Ezen persze nevetnie kellett, csak úgy kibukott belőle, meg is ijesztve ezzel egy arra sétáló időt nénit és a pincsijét.

– Elnézést – hadarta, majd a szája elé tette a kezét. Megfelekedezett az enyhén bandzsa pedagógusról, aki a fél szemét mindig a nebulókon tartotta, így a diák sosem tudta, éppen kire figyel, és az járt a fejében, milyen régóta nem nevetett már hangosan. Úgy érezte, mintha helytelen lett volna. A kezét elvette a szája elől, és csendben megdorgálta saját magát.

Belenézett az egyik üresen csillogó kirakat üvegébe, ahol plüssmacik kínálták a kegyeiket jutányos áron. Keserűen tapasztalta, hogy fényévekre van attól, ahogy egy rendes bölcsest, főleg egy költőnőt elképzelt magának az ember, amint délben, kávéval a kezében bekecmereg a munkahelyére, mintha egy perce ébredt volna fel.

Először is, nem iszik kávé, sohasem szerette a keserű ízt, és amúgy is korán kelő típus. Szűk, fekete ceruzaszoknya és magas sarkú cipő takarta el a lábát, de a lábujja a cipő nyitott orránál kikandikált. Napraforgóhoz hasonló sárga színű szaténblúzt hordott. A kontyba fogott kósza tincsek lesimultak, amitől szigorú kinézetet kapott az arca, pedig a csatok alatt a haja rakoncátlan loknikban várta már az estét, hogy végre kiszabaduljon.

Legalább egy kis rendezetlen papírtömeg kellene a kézbe, gondolta, nem fogják elhinni, hogy én írtam azt a kötetet; vagy egy-két tincset kiszabadíthatnék a fegyelmezett kontyból, kicsit összekócolva. Pont úgy nézek ki, mint egy titkárnő. De ahhoz túlságosan precíz és összeszedett volt, hogy akár egy tincset is ne igazgasson a helyére. Egy nőnek a haja és a cipője mindig legyen rendben, hallotta magában az anyja tanácsát. Mindig legyen rendben. Most mégis szeretett volna egy kicsit szertelenebbnek tűnni. Megfelelni másoknak, az elképzeléseknek.



A könyvesbolt illata térítette magához a gondolataiból. Kinyitotta az üveajtót, miközben halk csengettyű szól a feje felett. Lerázta a képzelt páracseppeket magáról, ahogy az emlékeket rázza le a feledni akaró ember. Megcsapta a könyvesbolt nehéz papírállata, édes émelygést keltve a gyomrában. A könyvekről mindig az anyja jutott eszébe, aki nyomdában ragasztotta a borítókat; kemény, fizikai munkát végzett, pedig még a lányánál is kisebb volt. Bizony meghajlik az ember háta, ha tizennégy éves kora óta dolgozik.

Sok időt töltött az anyja mellett gyermekkorában; szerették a nyomdászok, mert okos kislány volt, remekül tudott feleselni, ha a gépészek belecsíptek a kis arcába, vagy meghúzták a masnis copfját. Dolgozott is ott, amikor középiskolás volt; az anyja vitte be, hogy legyen egy kis zsebpénze, mert a szerény keresetből már nem futotta tinilánynak való kincsekre. Akkor megtanulta, hogy mit jelent a munka: három műszakban nyolc órán át kemény papírstóccokat emelgetni fel és le, amíg az ember azt nem érzi, hogy az egész testén a hátában van a legtöbb izma.

„Hja, kérem, kisasszony, csak a nyomdászok tudják, hogy egy papír az pehely, de ezer az mázsa!” – hányszor hallotta ezt, és hányszor forgolódott éjszakánként, ha a fájdalomtól nem tudott aludni. Akkor fogadta meg, hogy soha nem fog ilyen munkát végezni, tanul, ha kell, bármeddig, mert nem akart ilyen életet. Olyan életet, amilyen az anyjának volt, aki korán öregedett, mert nemcsak a mosónők halnak meg korán, hanem a könyvkötők is. Erre a gondolatra összeszorult a szíve, szinte látta egy homályos gondolatüvegen át, ahogy anyja most is szomorúan ül otthon a kicsike testével, és minden gondolata a messzi gyermeke körül forog. Gyúrja a tésztának valót, de nincs, aki megegye; kiszellőztet, beágyaz, pedig már régóta nem alszik abban a barackszínű szobában senki. Gyújt

cigarettről cigarettára, amíg el nem alszik a tévé előtt. Fájt nagyon, fájt mélyen, égette a torkát a sírás, az orrát pedig a könyvek ismerős, anyai szaga.

A tejet sosem itta meg, már egy-két hónapos korában igazi, bár pépes ételt kapott, hiszen elfogyott az anyja teje, talán ezért is nőtt fel előbb vagy gyorsabban, mint a többi gyerek a Lejtős utcában. Neki a tej szóról soha nem jutott eszébe, hogy anya, csak a könyvek édes, simító illatáról.

Milyen furcsa az élet! Azokat a könyveket írja, amiket pár éve akár az anyja köthetett volna. Akkor együtt dolgoznak, együtt készítik el ezt a kis kék verseskötetet, ami tele van szomorú emlékekkel, tele sóhajokkal, mert mind a ketten belelehelik a maguk fájdalmát, egészen mélyre, a lapok rostjai közé. És még valaki, egy harmadik is, aki talán nem is tud róla. De rá nem akart gondolni.

Persze anyja már nyugdíjas; kintről nézi a nyomda épületét, nosztalgizva arról, ahol az életét töltötte és hagyta, megsimogatva a vaskaput, aminek annyiszor dőlt, ami majdnem rádőlt. Az ő versesköteteit sohasem fogta kezébe, soha nem látta, hogy milyen sokra vitte a lánya, nem érinthette meg a puha, kék bársonyborítást úgy, mintha a kislányát simogatná. Ő ugyanis nem küldött belőle haza egyetlen példányt sem a szüleinek, ennek nagyon egyszerű oka volt. Mindjárt kettő is. Nem akarta, hogy az anyja és az apja lássa a benne levő verseket, a szomorúságot és szenvedést, ami szülte őket, a fájdalmat, ami üvölt a lapokról, torkaszakadtából.

Másrészt azt sem akarta, hogy ne lássák meg a szomorúságot és szenvedést a versekben. Mert az anyja csak azt mondaná, hogy nem pontos az illesztés, kicsit mellényomott a gép, nem lett jól kiütve, meg látszik, hogy az aranyozást egy szakmunkás csinálta, mert görbe a c betű. Vagy ez e? Kontármunka.

Ezt pedig nem akarta hallani.

Letette a könyvet, vissza arra az asztalra, ahol azok a példányok heverték, amiket dedikáltatni lehetett, és amiket aztán megvételre a pénztárhoz kellett vinni. Még sosem dedikált. Mit kell ilyenkor írni? Sok szeretettel? Gratulálok? Használja egészséggel? Elhagyta az a kevés humorérzék is, ami ilyen ideges-vigyorgós helyzetben rá-törhet az emberre, és máris görcsösen gondolt arra, hogy mi vár rá az elkövetkezendő percekben. Haza akart menni, csak éppen azt nem tudta, hogy hol az a hely.

Tétován állt a nyüzsgő könyvesboltban. Úgy érezte, nem idevaló, nem találta a helyét. Nyomasztotta a sok ember, a felé forduló tekintetek. Ám a lába nem hallgatott a menekülőösztönre, inkább a föld-be gyökerezett, vagyis a bolt puha szőnyegébe, és moccanni sem tudott. Pont úgy nézett ki, mint a túrázó a medve előtt, nem tudta, hogy fusson, vagy inkább ne mozduljon, és talán nem veszi észre a vadállat.

Sosem gondolta magát gyávának, beszélt már ezeröttszáz ember előtt is, de ennyire még nem félt, mint ezekben a percekben. Sok szempár fordult feléje a könyvesboltban, nyilván megismerték, ami, tekintve, hogy a kötet belső borítóján ott volt az arcképe, nem volt meglepő. A portrén enyhe mosoly játszott az arcán, persze, hiszen a fotós mindent megpróbált, hogy megnevetesse, de ő kényelmetlenül érezte magát a szűk kis stúdióban, ahonnan a falakról pucér kisbabák és boldog menyasszonyok néztek vissza rá. Olyan megszese volt tőle ez a világ, annyira hidegnek és keménynek érezte magát azokhoz képest, akik itt a legszebb pillanataikat örökítik meg, míg ő kényszerűségből és fogszorítva próbálja tenni a kötelességét. Merthogy ezt is, mint annyi mindent az életében, kötelességnek

érzett, nem gondolkozott azon, meg szeretné-e tenni, van-e hozzá kedve, csupán tudomásul vette.

Merev volt, többször is mondta a fotós, de ezt már régen tudta, még az alkohol hatása alatt sem oldódott fel ez a berögzült, hideg test; olyan görcsösen szorította össze a lábát, hogy az összes vér kiszállt belőle. Nem tudta elengedni magát és élvezni a pillanatot, hogy ez a kép a hamarosan megjelenő kötetét díszíti majd, már ha elkészül, mivel eddig csak olyan kép készült, amin karót nyelve, becsukott szemmel ül.

– A párjának lesz a fotó? – kérdezte a fényképész tőle.

– Nem, én csak, hmm, egy könyvhöz, amiben ott lesz a képem. Hát voltaképpen én írtam, igen, én – mondta zavarában, még jobban összeszorítva a lábát, sejteni lehetett, hogy lassan elszakad a nejlon a térdkalácsnál. Lazíts, lazíts már, üvöltötte magában.

– Nahát, és miről szól az a könyv, ha szabad kérdeznem? – kapva kapott a beszédtemán a fotós.

– Hát, ez egy olyan versféle, mármint hogy verseskötet, szóval versek vannak benne – hebegte el, ami egyébként nem volt rá jellemző, hiszen éppen hogy a kommunikáció volt az erőssége, az érvelés, a meggyőzés és a szócsaták. Persze, már ritkán csillogtatta meg ebbéli képességét, mivel nem talált hozzá méltó partnert. Ám azzal, hogy zavarba jött az objektív előtt, egyvalamit ért csak el, hogy nagyon kipirult az arca, amitől igazán kedvesen nézett ki, egészen kislányos lett tőle az amúgy sem az igazi korát mutató portréja.

– Akkor ön afféle költő? – Meg sem állt a kattintásban az igazi pillanatra várva az idősebb, kopaszodó fényképész, aki egyik régi tanárára emlékeztette a nőt, és ettől máris egy kicsit szimpatikusabb lett neki. A lábak kezdték feladni a görcsös szorítást.

– Á, azt nem hinném. – Félénk félmosolyra húzódtott az arca, amit rögtön el is kapott a gép, így ez a fotó lett a könyv belső borítóján. Lesütött szemek, piros arc és egy félmosoly, ennyiből állt ő, akit senki sem ismert.

Vagyis hát ismerték sokan, sokfélék és sokfélének, de csak hitték, hogy tudják is, milyen ember ő valójában. De addig a bizonyos napig, míg egy telefonhívás mindent meg nem változtatott, maga sem tudta, ki lakozik abban a testben, amit a tükörben lát, ha belenéz. Nem lehet olyan egyszerű tulajdonságokkal megfogalmazni, mint hogy céltudatos vagy éppen maximalista. Egy igazi mosolyában, egy merész kijelentésében, egy mérges pillantásában és egy adott pofonjában viszont érezhető volt, milyen is az ő igazi arca.

Ám ezt mind csak egyvalaki kapta meg tőle, aki talán egyedülként az összes arcát ismerte, de az biztos, hogy ő volt az egyetlen, aki az igazit is. Pedig nem akarta neki se megmutatni, csak kibukott belőle az igazság. Ők ketten csak hazudni tudtak egymásnak, mégsem voltak soha olyan őszinték, mint akkor. A férfi emléke összerándította a gyomrát, majd elnyomta magában még ezt is, az édes fájdalom érzését, korholva magát, hogy ennyi év után is ilyen elevenen él benne az a húr, ami egyszer már megpendült, és azóta kifeszítve vár, míg újra közel kerül, aki játszhat rajta, talán egy egészen más dallamot, mint eddig.

Voltaképpen ezért van itt, a gyötrő emlék miatt. Szinte kiokádta magából a verseket, mintha valaki vezette volna az ujját, ahogy a kockás iskolásfüzetbe jegyezte a fáradt és szakadt betűit, amik szavakká, mondatokká, versekké álltak össze, míg csak bírta. Ma már nem bírná, akkor ez terápia volt, az utolsó szalmaszál, ami életben tartotta. Ma csak egy hiba, amit felejtteni akart, de a szerződés

kötötte, így nyilván részt kellett vennie a könyv reklámozásában, ami sajtótájékoztatókkal, könyvklubokkal, olvasótalálkozókkal és üzleti vacsorákkal volt tele. És mindig kérdeztek, csak kérdeztek a versekről, amiket ő feledni akart; meghazudtolni mindenkit, aki azt mondja, hogy jók, és hogy ő írta. Nem, nem! Gyűlölte a kötetek minden sorát, ha egy mégis befészkelte magát a fejébe, és még álmában is zaklatta, hadarta félrészegen a párnájába hajnalokon át, akkor felkelt, fogat mosott, hogy még a keserédes ízét is elkergetse messzire. Nem akarta, felejtteni akart, messzire menni. De hova?

Egyelőre foglya volt Budapestnek, ennek a nagyvárosnak, ahova azért kellett költöznie, hogy könnyebben intézhesse az ügyeit, mert nyilván a kiadóval közös munka ide kötötte, de hiába kértek tőle újabb munkákat, hogy írjon még verseket, képtelen volt rá, valami meghalt benne. Vagy tán sose élt.

Képtelen volt írni, és nem hitték el neki, hogy nincs semmi, ami akár egy karcolatra is megihlette volna, pedig régen, még főiskolás korában, bármiről tudott írni, szívesen is írt. Az iskolaújságban gyakran jelentek meg apró jegyzetei, glosszái a diákéletéről, fanyar öniróniával, görbe tükröt tartva az olvasók elé. Szerették az írásait, szívesen olvasták, és ő is szívesen írt, persze akkor még minden más volt. Az azelőtt volt még. Azelőtt, hogy az a bizonyos öt nap megváltoztatta volna az életét.

Már nem tudott írni, a gondolatai mintha megálltak volna, csak a régi szavakat és mondatokat visszhangozták, mintha Tihanyban ragadt volna, és bármit mondana, csak azok a versek jönnének vissza újra és újra. Képtelen volt mást leírni. Bár a gondolataiból száműzni tudta az emlékeket, a versek kísértették őt.

A milliós fővárost, zsúfolt metróaluljáróival és dugig tömött vilamosaival üresnek és halottnak érezte. Nem voltak itt a barátok, a család, a munkatársak és a munka, amit feladott azért, hogy reklámozza a könyvét, hogy végre költő válhasson belőle. Nem akart költő lenni, és bántotta, hogy nem tud megfelelni az elvárásoknak sem. Azt a szót, hogy kudarc, nem ismerte.

Mindig is újságíró akart lenni, ezt már akkor eldöntötte, amikor az első évét töltötte a közgazdasági szakközépben, és rájött, hogy a gazdasági világ olyan messzire van tőle, mint a könyvek nélküli élet. Magyartanári szakra adta be az egyetemi jelentkezést, hova is máshova, akkor is, ha tudta, sohasem lesz tanár. Nem a pedagóguspálya, hanem az irodalom szeretete vonzotta oda, és a könyvek, melyek azóta, hogy kitanulta a betűértés tudományát, a legjobb barátai voltak.

Nem bánta, hogy nem léphetett soha a katedrára. Inkább az újságírás vonzotta, ahol az ember másokkal ismerkedhet, segíthet, történeteket mesélhet el, sorsokat irányíthat, mégpedig mindezt úgy, hogy a háttérben marad, mert az újságírók nem híres emberek, mint mondjuk az írók, a nevüket nem méltatják figyelemre az olvasók, így csendben végezheti a munkáját a tollsonglőr.

Egészen addig, míg úgy nem döntött, megmutatja valakinek a régen elfeledett verseit, hátha betehetők lesznek a Valentin-napi számba, mint afféle reménytelen szerelmes versek. Mert csak erről volt szó, egy könnyed próbálkozás, egy probléma lehetséges megoldása, egy naiv kérdés. A lapszerkesztő betette az újságba, amit meglátott az a férfi, aki aztán a kiadótól megkereste, és megkérdezte, hogy elküldené-e még pár versét. Gyomrában erős görcssel utasította vissza; feledni akarta még a versek létezését is, mintha a szöveges fájl afféle Pandora szelencéje lenne, amit ha egyszer megnyit, akkor

elszabadul valami végzetes. A kiadós nem hagyta annyiban, felkereste a vidéki újságot, és beszélt a főnökséggel, ők örömmel vették az érdeklődést, és nem mellesleg a remek reklámajánlatot. Szinte választási lehetőséget sem hagytak, hanem nyilvánosan gratuláltak.

Onnantól nem volt megállás, azóta pedig mintha álmodna. Elismerően szóltak a kötetről több kritikai lapban, szívesen hozták fel internetes oldalakon, hatalmas reklámhadjárat zengett a *Sors-örök* című kötetről és a pimaszul fiatal és tehetséges szerzőjéről. Ő pedig ha kilépett az utcára és szembetalálta magát a könyvesboltok kirakatában vigyorgó másával, szemberöhögte, majd köszönés nélkül továbbment.

– Nagyszerű, megérkezett! Nem tudta, hogy illik egy kicsit azért elkésni? No, nem baj, végül is már minden kész van, akár bele is vághatunk, nem gondolja? – szólt a szerkesztője, akivel voltaképpen már házaspárnak számítanának egyes afrikai törzseknél, annyi időt töltöttek együtt az elmúlt hónapokban. A középtermetű, nagypapás kötött mellényt viselő szemüveges férfi úgy egyengette ennek a „drága kislánynak” az útját, mintha saját unokája adta volna ki a kötetét. Féltő szeretettel óvta és segítette, talán látta, hogy a szokottnál is idegenebben mozog a rengeteg ember által uralt teremben.

– Ágika, széket, széket, ne a kancsót emelgesse, tegye már le! Ne azt a bárszéket, hova tette az eszét? Ha a puffot emeli fel, én esküszöm... na, ide, ide, a művésznőnek.

Erre a szóra még jobban összerándult a gyomra, de szerencsére a többi ember semmit sem érzékelt ebből, mert a mosoly még mindig ott ragyogott az arcán, kétséget sem hagyva, hogy milyen tökéletesen elégedett és magabiztos emberrel van dolguk. Egy külső szemlélő nagy színésznőnek tarthatta volna. Bármit nem tudott volna

hazudni, pedig az író és a színész nagyon hasonlít egymáshoz. Mindkettő történetet mesél el, néha hazudnak, néha igazat mondanak, beleélik magukat vagy elhatárolódnak tőle, sírnak vagy nevetnek, de érzéseket adnak át, és érzéseket váltanak ki. Az írónak is meg-megremeg az arca, ha új történetet vet papírra; ha gonoszokról ír, ráncos lesz a homloka, ha jókról, kisimul az arca. A színész is jegyzetel az életének margójára, írja a saját és más történetét, mozog a keze, mintha kezében tartaná a lapjait, amiken megörökíti a hangokat, a mozdulatokat.

A széken helyet foglalva, a lábát végre szorosan össze tudta zárni, esélyt sem hagyva a vérnek az áramlásra, így megkönnyebbülve fújta ki a pesti levegőt, amit azóta benn tartott a tüdejében, hogy belépett a boltba. Szembekerült az emberekkel, akik furcsán méregették, és összesúgtak a válluk fölött, mutogatva és jegyzetelgetve. Könnyű volt megtalálni az újságírókat: a kollégák unottan, valamelyik hátsó széken ültek, diktafonnal beélesítve, ahogy oldalra kacsintanak a fotós kollégának – „egy közeli profilt is, hátha oldalinduló lesz”. Átérezte az arcuk minden rezdülését, ezerszer láttak már bemutatkozni új arcokat, világmegváltó gondolatokat hallgattak sokadszorra, ugyanazt a száraz pogácsát és szénsavmentes ásványvizet kortyolták minden sajtótájékoztatón, tudva, hogy lapzártáig már nem sok idő van, és holnap is száraz lesz az a nyamvadt pogácsa, és meleg a víz.

– Egy kis figyelmet kérek, üljenek le, köszönöm, kérem, igen. Szóval, szeretettel üdvözlök mindenkit a *Sors-örök* című kötet bemutatóján a Betűfaló könyvesboltban, ezúton is köszönve az itt dolgozó hölgyek segítségét a szervezésben. Köszönöm, hogy eljöttek, át is adom a szót önöknek, kérdezzenek a költőtől. Utána alá is lehet

íratni a kötetet, erre egy egész órájuk lesz, úgyhogy kérem, ne tolkodjanak, mindenkinek dedikál a művésznő – mondta a szerkesztő, és leült.

Már megint ez a szó! Gyomorrándulás, görcsös mosoly, képzeletbeli nejlonszakadás, aztán egy bátor pillantás az olvasók felé, hogy kérdezzenek már, belehal, ha most senki sem szólal meg.

– Az *Ámulat-kábulat* című versről szeretnék kérdezni. Saját élményei ihlették, úgy értem, hogy drogos élmények, vagy öntudatlan állapot?

Innen lehet felismerni a pletykalapos újságírót, gondolta magában, ha egyetlen félreérthető vers van a kötetben, akkor ő azt megtalálja. Milyen jól hangozna a holnapi címlapon: *Nem erősítette meg, de nem is tagadta narkós múltját a költőnő! Folytatás a belső oldalon!* Hiába nem volt már jó ideje újságíró, mindig is úgy fog gondolkozni.

– Javaslom, hogy olvassa fel a verset, hátha nem mindenki tudja, hogy melyikre gondol a kérdező – próbálta menteni a menthetőt a szerkesztője, mert a hallgatás ugye beleegyezés. Annyira megdöbbenette a kérdés, hogy nem tudott válaszolni. – Kérem, kedves, tessék, tessék, itt egy kötet, azonnal megkeresem...

– Nem kell, köszönöm, megy fejből – szólt a bátor hang, ami még saját magát is meglepte.

Ámulat-kábulat

*Tudod,
Olyan, mint a drog.
Elvonási tüneteim vannak,
öt napig löttem magam és
most késsel vágom fel a bőröm,*

*mert alatta
mászkalnak a bogarak.
Már vérzik a fal is,
a szoba is magamra hagy,
átjár a hideg, mert
nem melegít az anyag.
Nem érzem a szagát,
nem érzem az ízét,
nem lüktet az ereimben,
nem látom a színét.
Az utolsó fecskendőben
még maradt egy csepp,
magamba préselem,
amíg megszűnik a csend.*

– A kérdésre válaszolva pedig nem, köze sincs a droghoz. Ez egy kép, ami végigvonul a versen, voltaképpen a szerelemről szól. Hiszen már az elején is úgy kezdődik, hogy „olyan, mint a...”, csak épp nem mondja ki, hogy mi az.

– Miféle szerelem ez, ami ilyen kínokat okoz? – kérdezte a pökhendi zugfirkász, sandán rákacsintva az órájára, vajon a fél óra múlva kezdődő sajtótájékoztatóra odaér-e.

– Úgy látom, olyan, amit ön még nem élt át. – Halk nevetés a sorok közt. – Olyan, ami beteljesületlen, csak a vágy szintjén megmaradó. A szerető öt napig lőtte magát a szerelmével, de most az eltűnt, így jelentkeznek az elvonási tünetek. Az emlékek jelentik az utánpótlást, azt próbálja még magába préselni, hogy megszűnjön a csend, és még egyszer utoljára hallja a hangját. – Érezte, hogy kezd felbátorodni. Újra hallotta a régi hangját, azt a hangot, amit,

már azt hitte, réges-régen elveszített. Meglepte az érzés. Újra huszonhárom évesnek érezte magát, és maga körül a főiskola falait látta, szemben a diáktársakat. Előadott, ahogy kellett félénként legalább egyszer különböző stúdiókból. Nem volt benne semmi görcs, se védekező mosolygás. Rég volt már ennyire önmaga.

Persze nem volt hanyatt esve a versektől, de valahol felelősséggel tartozott szegénykéik iránt, amiért olyan gonoszul elhagyta és letagadta őket, és kötelességének érezte megvédeni minden egyes porcikájukat, bele sem gondolva, hogy ezzel saját magát is védi, és még valakit, akinek a nevét már évek óta nem ejtette ki a száján.

– Esetleg más valaki még kérdést? – próbálkozott a szerkesztő, már kifigyelve az első sorban fészkelődő nyugdíjast, aki nyilván már régóta készülődött a *Mikor döntötte el, hogy verseket fog írni?* kérdéssel, amit minden szerkesztő hallani akart, amit minden szerző meg akart válaszolni, aminek el kellett hangoznia, és ami el is fog hangzani. De nem most.

– Egy pillanat, van még egy kérdésem! Az *Ismerj fel* című költeményben leírja, ha mondhatom annak – szemöldök felhúzása a hajhagymák kezdetéig –, hogy ön afféle őrangyala a címzettnek, és szeretné, ha végre ráismerne önre ugyebár, és itt leírja az egész életét, hogy a pólyától kezdve vigyázott rá. *Fogtam a kezéd az első lépésektől, a karomba zuhantál, ha megingott a Föld.* Satöbbi és satöbbi. *Minden pofon, minden durva szó, először engem ütött, úgy a te arcod.* Blabla, na és akkor jön az a versszak, hogy:

*Amikor apádat találtad, voltam ott veled,
Nem emlékszel? Együtt vágtuk a kötelet,
akkor a te nyakadat is szorította,
azon is gyengéden én lazítottam.*

– Ez úgy gondolom, hogy azt jelenti, hogy az illető apja, és az illető is öngyilkos lett, nem? Sajat élményeit fűzte csokorba?

Elhallgatott, és kíváncsian várta a választ. Néma csend lett a könyvesboltban. Még az a néhány bátor hallgató is letette a kezét, aki kérdezni akart.

A leghátsó sorból egy férfialak rajzolódott ki a tömeg egyforma sokasága közül. Előrébb lépett, talán hogy jobban hallja a választ. A nő rápillantott, majd azonnal el is kapta a tekintetét a férfi arcáról.

Úgy látszik, az újságíró eldöntötte, hogy valami szaftos témát szerez, aztán lelép egy botrányhős nő könyvbemutatójára, hátha ott is csurran-cseppen valami, gondolta magában a nő.

Kicsit megremegett, a pír előntötte az arcát, és olyan gyorsan dobogott a szíve, hogy azt hitte, meghallják a teremben, pedig az olvasók több méterre ültek, mégis úgy érezte, hogy centimétereket emelkedik a szaténblúza. De nem a félelemtől remegett, hanem a bátorságtól. Belekapaszkodott a saját hangjába, abba a hangba, amit olyan sok hosszú év után újra megtalált.

Persze most is libabőrös lett a karja, mint akkor, amikor ezt a verset leírta. Mert nem megírta, csak leírta, kiszakadt belőle, mint egy darab, amit már soha nem tud, és nem is akar visszailleszteni, amit letett, mint egy terhet, de amit követel vissza újra és újra a szervezete, mint azt, ami egykor a része volt. Amikor írta, libabőrös lett, midőn először hangosan felolvasta; elsírta magát, mert benne volt minden fájdalommal abban az egy versszakban, minden, amit csak sorsnak nevezett, minden, ami megváltoztatta az életét, és ehhez a székhez vezette, amin végül is kényelmetlenül fészkelődött.

Az újságíró bizonyára látta, hogy beletrafált a közepébe, ahogy az ő arcáról eltűnt a bájós mosoly, csak valami végtelen döbbenet és hideg maradt ott, mintha halottat látott volna. A fotós csak

kattintgatott, ebből talán lesz valami, amihez már kezdte is kitáplálni a képaláírást, amikor egy erős és bátor hang jött ki a résnyire nyitott szájából.

– Ezek csak képek, nem szó szerint kell értelmezni őket.

– Hát akkor mit jelentenek? Ki ez a férfi, aki így összetörte a szívét? Meghalt? Elhagyta? Megcsalta? Mi a düh oka? – Látszott, hogy az újságíró egyre jobban nyeregben érzi magát, hiába zúgolódtak a körülötte ülők. Úgy viselkedett, mint a rossz amerikai filmekben az ügyész, aki szóra bírja a vádlottat.

– Hagyja abba! Semmit sem ért! Nem bántott, nem akart bántani. De meghalt már... – Úgy érezte, nem tudja tovább túrni a támadást. – Nem a teste halt meg. Sokféleképpen meghalhat egy ember; testileg, erkölcsileg, a családja szemében, a társadalom szemében. Ő csak az én szememben halt meg, de ezt nem én akartam, ő kérte, hogy tekintsem halottnak, pedig majdnem megöltem, hogy aztán megmenthessem az életét.

Zúgolódás a tömegben, a székek nyikorogtak, mindenki a szomszédjával tárgyalta meg a hallottakat, miközben ő tudta, hogy rózsásra gyúlt arcán minden érzelm leolvasható. Érzik ők is, hogy minden szava igaz, minden pillantása, minden remegés a finom ujjain, minden ideges hajtincstűrése és akadozó hangja, ami még soha sem volt ennyire az övé.

Úgy látta, az újságíró elégedetten dőlt hátra, a teljes sikert érezve a markában, majd elindította a kezében levő diktafont, olyan mozdulattal, mintha egy revolver lenne, amit éppen most sütné el. A célpont pedig nem lehetett kétséges.

Úgy érezte, nincs több ereje tagadni és titkolózni, nincs ereje küzdeni az ellen, aminek meg kell történnie. Nyelt egyet, úrrá lett az idegességén, és újra megszólalt.

– Ahhoz, hogy megértsék, mindez miért történt, el kell mesélnem az egészet. Minden versem, amit olvastak, értelmet fog nyerni és veszíteni, mert őt már senki és semmi nem hozhatja vissza.

Elhárította a szerkesztője kézmozdulatát és figyelmeztető szavát, biccentve, hogy tudja, mit csinál, és jól van.

– Egy olyan történetet mesélek, melynek minden szava igaz úgy, ahogy én most itt ülök önök előtt. Persze, csak az én oldalamat fogják látni, csak az én emlékeimet, melyek hiányosak, hiszen hosszú évek teltek el, de igyekszem úgy önök elé tárni, hogy ne csorbuljon az igazság. Túlzást és személyeskedést mellőzve mesélek most, mint egy krónikás. Krónikása egy olyan történetnek, ami talán meg sem történt volna soha, ha a véletlenek úgy nem hozzák. Helyesbíték, nem hiszek a véletlenben – javította ki magát.

Elsétált az asztal mögül egészen a közönség elé. Katedra volt vagy színpad? Nem is tudta pontosan. Ahogy felállt, újra érezni kezdte a zsibbadt végtagjaiban a vér áramlását. A könyvesbolt egyszerre volt tele az új könyvekre jellemző friss illattal és az antikváriumokból ismert régi könyvek szagával, amit egyesek talán dohosnak éreztek, de ő egyformán szerette mindkettőt. A rábámuló embertömeg és az ismeretlen környezet ellenére mégis egy kicsit otthonosan érezte magát, éppen a könyvek illata miatt. A lemenő nap arany fénye bekukucskált az ablakon egyenesen a nőt világítva meg ezzel, aki úgy érezte, valódi reflektorfénybe került.

– Csak a sorsban hiszek, mondhatják afféle vallásnak is. Öreganyám nem mondott sok bölcsességet életében, de egyszer azt sugarta nekem: valamiben hinni kell, muszáj. Hát én a sorsban hiszek. Önök hívhatják Jézusnak, Istennek, Buddhának, aminek akarják, de mind ugyanarra gondolunk: aki az életünk fonalának orsóját

pörgeti. Hát, az enyémet úgy pörgette, hogy amikor azt hittem, végre rendeződött az életem, és sínre kerültem, ahogy azt mondani szokták, perdült az orsó, és én egy olyan világban találtam magam, amiről azt sem tudtam, hogy létezik, olyan érzéseket tapasztaltam, melyekről még csak nem is olvastam, olyan élményekben volt részem, amikről soha sem hallottam. Arról az időről mesélek, amikor felnőttem. Azt mondják, hogy az ember tizennyolc évesen lesz felnőtt, hát ez butaság, akkor lesz felnőtt, amikor úgy érzi, hogy az élete sorsszerűen alakul.

Belenézett minden egyes szempárba. A teremben talán húszan ülhettek az ott dolgozókat és a kiadó munkatársait nem számolva. Hét évvel ezelőtt, a főiskolán több száz ember előtt kellett beszédet mondania, ahhoz képest ez most semmiségnek tűnhetett volna, mégis sokkal nehezebb volt.

– Ezt ő mondta nekem. Mindent, amit tudok, tőle és miatta tudom, ő tett azzá, ami most vagyok, és amivé valaha is válhatok. Hívhatják szerelemnek, de ez sokkal több és szebb annál. Szeretni csak úgy lehet, ha teljesen feladod magad, ha elveszíted mindened, amit valaha is a sajátodnak hittél, amit magadról gondoltál, vagy gondoltak rólad mások. Ha feladsz mindent, amit elértél. Ha kész vagy mindent odadobni, de mégis ragaszkodni mindenhez, mindenáron, míg végre valóban önmagaddá válsz, és először meglátod az igazi arcodat a másik szemében. Gratulálok, remek cikket tud majd ebből írni, ha ügyes! De nem ígérem, hogy rövid leszek, hiszen ha az ember az életét meséli el, nem szorítkozhat tömönatokra – mosolygott cinkosan a kollégára. Egyáltalán nem érzett félelmet, se bizonytalanságot, de még mielőtt belekezdett volna, szüksége volt egy kis támogatásra.

Belenyúlt a táskája zsebébe, és egy apró gesztenyét vett elő.

– Tudják, mi a legjobb? Hogy el akartam mesélni valakinek. Nem akartam megtartani magamnak a történetét, mert akartam, hogy tudják, hogy emlékezzenek rá, ha én már nem leszek. Hogy az emberek ne felejtsék el a nevét és egy lehetetlen szerelem történetét, ami egy apró faluban kezdődött, és ezeken a nyomtatott lapokon ért véget. Egy szerelem, ami csak ebben a pici gesztenyében létezett valaha.

Egy pillanatra lehunyta a szemét, erőt gyűjtött. Majd kinyitotta, és a könnyein át belenézett abba a zöld szempárba, amelynek tulajdonosát már akkor felismerte, amikor belépett a könyvesbolt királykék ajtaján.

1.

*Tartson még egy kicsit a titkos éjszaka
a suttogások és a halk szavak
a kitapogatott és megkeresett mosolyok
a soha el nem csattant csókok*

KORA HAJNALBAN MÁR A BUSZON ÜLTEM. Szerettem, vagyis inkább megszoktam, hiszen már két éve jártam vele naponta a főiskolára. Az első két évet még albérletben töltöttem, kollégiumi szállást nem kaptam, mivel az csak a nagycsaládban nevelkedetteknek és az anyagilag rászorultaknak jár, az albérleti díj viszont, hiába oszlott négyfelé, sokba került. Én döntöttem úgy, hogy nem fogok tovább ott lakni, inkább bejárok, nem olyan nagy áldozat volt ez tőlem, ahhoz képest, amit a szüleim hoztak, hogy tanulhassak, mert annak ellenére, hogy nem voltunk anyagilag nehéz helyzetben, azért nem is dúskáltunk a pénzben, és így tudtam spórolni nekik egy kicsit, no meg magamnak is.

Nagyrészt az ösztöndíjból éltem, ami azt jelentette, hogy nagyon jól kellett tanulnom, de te ismersz, tudod, hogy a maximalizmus nem áll messze tőlem, talán azt hitték rólam a csoporttársaink, hogy nyomulós vagyok, mert mindig elsőnek jelentkeztem, mert mindig tökéletesen felkészült és alapos voltam, vagyis inkább csak

annak tűntem, mert az ötös volt az egyetlen, amit el tudtam fogadni. Nem, nem akartam én eminens vagy éltanuló lenni, egyszerűen csak így tudtam elvégezni a sulit. Emiatt persze, meg azért, mert nem itt laktam, és az estéket a saját ágyamban, hatvan kilométerre a főiskolától töltöttem, nem vettem részt a főiskolások bulizós, kicsapongó életvitelében. Ezt nem bántam annyira akkor, csak a Csöngén töltött napok után. Mivel nem tudtam, hogy miből maradtam ki, nem is hiányozhatott, ugye. Barátaim voltak, nem, ez erős szó. Voltak lányok, akikkel jóban voltam, de az igazi barátaim otthon voltak, nem itt. Vagy talán sehol. De ezt még ekkor nem tudtam, sokkal később jöttem rá.

Linda volt az egyik legjobb ismerősöm, itt még azt hittem, hogy egyszerű csoporttárs, nem gondoltam volna, hogy az öt nap után milyen komoly kapcsolatba kerülünk, sorstársak és elválaszthatatlan barátnők leszünk. Ő hívott el a csöngei táborba is.

Úgy emlékszem rá, mintha tegnap lett volna, pedig azóta sok-sok év eltelt, talán több is, mint kellett volna. A szakdolgozatvédésen voltunk a magyar tanszéken. Én szokás szerint első akartam lenni, egyrészt, hogy túl legyen a dolgon, másrészt minél korábbi busszal szerettem volna hazamenni. Nagyjából ez volt az életem, amióta bejárós lettem, futni a busz után mindig. Nem kellett különösebben izgulnom a szakdolgozat megvédése miatt. Az irodalomelmélet tanszéken a tanárom meg volt győződve róla, hogy remekmű született, és cinkos barátság köt össze minket, noha az alapja csak annyi volt, hogy értettünk egymás nyelvén: ez pedig kevés ember tulajdona. Az alkalomhoz illően fekete szoknya, pánt nélküli csipketop, és egy pici, rövid ujjú fekete blézer volt rajtam, hogy ne legyen túl kivágott a blúz. A fekete túsarkúmban topogtam a D épület ódon falai között, tudtam, hogy ez már formalitás, valószínűleg akkor

is megkaptam volna a jelest, ha egy József Attila-arcképet rajzolok ahelyett, hogy ötven oldalt írtam volna. Ezen persze nevetnem kellett megint, még jó, hogy a többiek már megszokták, hogy vizsgák előtt vigyorgóra veszem a figurát az idegeskedés miatt.

Linda jött a folyosón, és mikor meglátott, megszaporoázta a lépteit.

– Végre találkoztam Patríciaival, mondtam már neked, hogy szervezi ezt a csöngés magyartábort, nem? – kérdezte egy szuszra, miközben hátrasimította szöke tincseit az arcából.

Én persze nem emlékeztem erre, mint általában semmi általam lényegtelennek ítélt dologra. Ötnapos irodalmi tábor a Vas megyei Csöngén, ahol Weöres Sándor költő nevelkedett: előadások lesznek a régi és a mai magyar irodalomról, találkozhatunk kortárs költőkkel és írókkal is. Lesznek irodalmi kirándulásaink, tehát egyfajta olvasótábor, végzősöknek. Hm, én is az vagyok, gondoltam, és ízlelgettem a számban a szót. Fura, hogy hamarosan diplomás tanárnő leszek. Vagyis inkább jelölt. Valahogy nem tudtam magamra tanárként gondolni. Nem azért, mert degradálónak tartottam magamra nézve, éppen ellenkezőleg: félttem, soha nem fogok tudni felnőni azokhoz a pedagógusokhoz, akiket példaképeimnek tekintettem.

– Hát nem is tudom, majd meglátom. Meddig kell jelentkezni? – kérdeztem habozva, egyáltalán nem volt kedvem, rengeteg helyre beadtam az önéletrajzomat; mi van, ha éppen akkor hívnak valahova, én meg nem tudok hazajönni. Mert persze akkor is a kötelességeken járt az eszem, föl sem merült, hogy ezeket a szórakozás után helyezzem. Sőt, maga a szórakozás sem jutott volna az eszembe. Meg kellett írnom a beszédemet is a diplomaosztóra, igen, azt a bizonyos beszédet, amit akkor mondtam, amikor ezeröttszáz ember azt hitte, hogy nekik mondom, pedig én csak az üres termet láttam, és a te arcodat, neked mondtam, minden szót.

De ez még messze van, most még csak állsz a folyosó másik végén, és úgy nézel rám, mint bármelyik másik lányra, talán egy kicsit jobban felhúztad a szemöldököd, amikor elmentem melletted, mert megcsapott az illatom, nem tudom. De azt észrevettem volna, ha nézel engem, és ilyenre nem emlékszem. Talán te is izgultál akkor, nem igazán figyeltél másra, pedig sok okod nem volt rá. Fazekas tanár úr minden nála szakdolgozónak kiadott egy papírt az értékelés szempontjaival, a lehetséges kérdésekkel. A te utolsó kérdésed ez volt, tudom, hiszen hangosan olvastad, és neveltél rajta: *Merre tovább?*

Miért neveltél rajta? Tudnod kellett volna, hogy ő már akkor sejtette, hogy mi vár rád. Te persze sosem gondoltál a jövőre, csak a mának tudtál élni, minden pillanatot az utolsó leheletedig kiélveztél, ezt nagyon szerettem benned. Talán csak arra gondoltál akkor, hogy merre, merre? Hát a büfébe, és neveltél hozzá. A tanár úr szeme fénye voltál, akkor még nem értettem, hogy miért néz rád máshogy, mint a többiekre, mert nem te voltál a kedvence, de mégis úgy nézett rád, mintha téged jobban szeretne az összes hibáddal együtt, mintha a fia lennél. Tudod, mire gondolok. Akkor még nem értettem, hogyan is érthettem volna, hogy Fazekas tanár úr volt az egyetlen, aki ismerte az igazi arcod, rajtam kívül.

Én ekkor még nem néztem rád, erősen gondolkoztam azon, hogy mit hazudjak Lindának, aki hatalmas, kék szemét tágra meresztve nézett rám, miért nem megyek. Mert az előbbi okok is igen nyomósak voltak, de voltaképpen a párom miatt nem akartam.

Az utóbbi időben viharos volt a kapcsolatunk. Amolyan se veled, se nélküled, és bár a mérleg nyelve inkább az utóbbi felé billent, képtelenek voltunk még elengedni egymást. Egyik percben szakítani akartunk, utána pedig már az összeköltözést terveztük. Magam

sem tudtam, mit akarok, csak azt, ebben a helyzetben nem voltam igazán boldog, és nem tudtam, hogyan változtathatnék rajta. Erre a gondolatra összehúztam a szemöldököm, mintha azzal a gondolatot is kisebbíteni tudnám, mire Linda félreértette a helyzetet.

– Majd én beszélek Patríciaival, ne aggódj, elintézem, hogy jöhess, nyugi – mondta, és elviharzott, mielőtt még bármit is szólhattam volna. Aztán behívtak végre a terembe, így ki is ment a fejemből a dolog.

Mikor kijöttem, a buszon járt az eszem, de még volt fél óráam, és mivel Linda egy másik teremben szintén sorra került, gondoltam, megvárom; nincs is annál rosszabb, mint fél órát állni a zsúfolt buszmegállóban egyedül, ebben a kényelmetlen ruhában. Leültem az egyik padra, amit a teremből hoztak ki, hogy jobban elférjenek az elfordított asztalok.

Mellettem álltál, talán hallottad is, ahogy sóhajtottam egyet, amikor bevágtam a sarkam a pad sarkába. Magas voltál, én meg alacsony, még a magas sarkú cipőmben is, pláne ülve, ám ahogy lenéztél rám, még kisebbnek éreztem magam. Az jutott eszembe, talán nevensz most rajtam, mert visszafordultál a társaság felé, de előtte még láttam, ahogy elmosolyodsz. Beletúrtál a hajadba, és tovább neveltetted a többieket. Csak remélni mertem, hogy nem rajtam nevettek. De mégsem ez maradt meg bennem, hanem a szemed. Észrevetted már, hogy ezerszínű? Minden fényben másilyennek tűnt. Zöld volt az egyik fényképen, kéknek láttam, ha énekeltél és nagyon jó kedved volt, barnás színű, mikor velem voltál és el akartad titkolni még magad elöl is az érzéseidet, és sötét, nagyon sötét, amikor elkeseredtél, és nem láttad a kiutat. Mindig is népszerű voltál, tudtam azt is rólad, hogy jó humorod van, na meg azt, hogy remekül tudsz parodizálni, de ennyi, és nem több. Keveset ismertem belőled, és meg tudtam volna számolni egy kezemen, hogy hányszor

beszélgettünk, mégis, amikor rám néztél, és én is rád, elmosolyodtam, végül is nagyon kedves arcod volt. Láttam, hogy a bokabeütésem mosolyogsz, de én már nem nevettem.

Általában teljesen közömbös voltál velem, udvarias és segítőkész, ha kértem valamit, de ennyi, bezzeg a többi lánnyal nevetgéltek együtt, olyan vicceket mondtatok, amiket én nem értettem, nyilván sok időt töltöttetek együtt az iskolán kívül is. Most is körbe voltál véve egy csomó emberrel, én szokás szerint egyedül ültem, a pad sarkán, mellettetek, de nem veletek, mégse bántam. Egyébként is, így legalább nézhetelek egy kicsit titeket, és azt, miből maradtam ki éveken át. Most már késő, nem lehet visszahozni a főiskolás éveket, két hét múlva záróvizsga, aztán diplomaosztó. De talán, még egyszer...

– Gondoltam, hogy megvársz. Nem is volt olyan vészes – mondta Linda, ahogy kijött és kigombolta a blézerét. – Megmondtam Patinak, hogy jössz te is. Azt mondta, hogy még el lehet intézni, szóval megyünk!

Láttam, hogy nagy az öröme, ismered Lindát, vagyishogy akkor még nem ismerted, előtte, mert akkor még eléggé bezárkózott, és önbizalom híján is volt, nem tudta élvezni úgy az életet, hiába, négy éve élt együtt a barátjával, ő is vágyott kiszabadulni ebből pár napra, ahogy én. Mert rájöttem, hogy igenis akarom, és nem érdekel, hogy mit kapok otthon ezért, majd hazudok valamit, megoldom, de még öt napig olyan jó lenne gondtalan főiskolásnak lenni, utána úgymint megkezdődik a kemény felnőtt élet. Hát sokat kérek én? Ennyit igazán megérdemlek!

– Igen, igen, megérdemlem – mondtam egészen halkán, a fogaim közt szűrve, de szerencsére csak én hallottam. – Küldd el e-mailben a részleteket, légy szíves, jó?

Aztán már a buszon ültem hazafelé, mire felfogtam a dolgokat.

A páromnak azt mondtam, hogy kötelező részt venni, mert különben nem kapjuk meg a diplomát; tudom, hogy hangzik, de elhitte, magyarázkodni meg nem akartam. Szóval nyert ügyem volt, bár még az utolsó este is haboztam, amikor becipézárztam a bőröndömet, és reggel ugyanúgy, amikor felszálltam a buszra.

A buszon találkoztam Esztivel; egy helyen laktunk, és ugyanarra az egyetemre utaztunk nap mint nap, mégsem szoktunk beszélgetni, talán ő is magának való, mint én, ezért nem ült le sosem mellém, vagy talán azt hiszi, hogy beképzelt vagyok vagy barátságatlan, és ezért került. Mindenesetre nem bántam, hogy most is máshol talált helyet, mert így még egy órát szundíthattam az egyetemig. Ha tudtam volna, hogy az elkövetkezendő napokban nem lesz rendszeres alvársra lehetőségem, biztos, hogy jobban kipihenem magam, de nem sejthettem, mint ahogy alkoholt se vittem, mivel úgy gondoltam, hogy a csoporttársaim nem fognak iszogatni egy olvasótáborban. Igen, tudom, valójában igen naiv voltam.

Már ott várt Linda a buszmegállóban, ha lehet, akkor az enyémnél is nagyobb bőrönddel, és optimizmussal az arcán. Pedig ez általában rám volt jellemző. Ez volt a leosztás: nálam félig tele volt a pohár, nála meg inkább üres. Most viszont igen vidám volt, láthatóan nagyon izgatottan várta ezt a pár napot; én nem igazán lelkesedtem, kezdtem megbánni, hogy eljöttem, hiszen rajta kívül nem voltam jóban a többi végzőssel, féltem, hogy rosszul fogom magam érezni. Nem vagyok az a megfutamodós típus, nálad jobban senki sem tudhatja, hogy milyen kitartó tudok lenni... és most ne mosolyogj! Talán túlságosan is? Meglehet, de akkor nagyon fel akartam adni és hazamenni, vissza a puha ágyikóba a vizsgák utáni jól megérdemelt pihenéshez, a barátaimhoz, a családomhoz, a páromhoz,

már meg is bántam, hogy becsaptam, és szívtelennek éreztem magam, ahogy lassan elkezdtünk sétálni az iskola felé.

Ahogy mentünk és tippelgettünk, hogy hányan leszünk, és vajon ki jött el, Linda előremutatott, mintha téged látott volna bekanyarodni az előttünk lévő utcába. Én persze mondtam, hogy nem, mert te nem vagy ilyen magas, és a járásod is más, tiszta röhej, hogy ezt mondtam, hiszen szinte csak ülve láttalak a teremben, állni és menni nagyon ritkán ahhoz, hogy ilyen messziről felismerjelek.

Ahogy odaértünk a D épület elé, ahol a bölcsészszakok voltak a főiskolán belül, így a magyar irodalom és nyelvészet is, nyomodat sem találtuk. Mondtam Lindának, hogy igazam volt, hiszen ha te lettél volna, most itt várnál velünk. Nem éreztem ekkor csalódottságot, csak a szemed biztató mosolygása jutott eszembe, aztán el is hessegettem, mint afféle kusza és hiábavaló gondolatot.

Lassan elkezdtünk gyűlni, kezdett meglenni a létszám, amit Patrícia újra és újra megszámol, amíg Fazekas tanár úr a buszsofőrt hívogatta, erősen késésben voltunk. Sokan voltak, akik lemondták, Pati örült ideges volt, jogosan, hiszen ő már megrendelte a szállást, az étkezést, most mit kezd ennyi üres hellyel? Próbáltam egészen picire összehúzni magam a farmer miniruhámban, mintha meg sem fordult volna az elmúlt fél órában az út lemondása a fejemben.

Aztán felbukkantál, na, nem a semmiből, csak a büféből, egy másik, idegen fiúval az oldaladon. Leültél, a többiek körbevettek, mindenki örült, hogy jössz, unatkozni biztos nem fogunk, mondták. A fiút bemutatad, annyi idős, mint mi, de még elsős, most kezdte a főiskolát.

Márk kicsit megilletődve állt, egy-két embert ismert csak a társaságból, mert korábban részt vett a huszonnégy órás felolvasáson, amit Fazekas tanár úr szervezett, de azért próbált igen lazának

tűnni. Zavarta talán, hogy egyidős velünk, de ő még gólya hozzánk képest, hiszen mi most végeztünk. Hosszú, enyhén hullámos haját lófarokba fogta, körszakálla volt, és még mielőtt elértük volna a buszt, megtudtuk, hogy az eredeti szakmája fodrász, ami a lányok nagy részéből üdvrivalgást váltott ki. Nagyon jóképűnek találtam már ekkor Márkot, de igazán csak akkor bizonyosodtam meg erről, amikor később Linda mutatott róla egy 18 éves kori képet, rövid hajjal és szakáll nélkül, akkor még a szavam is elállt. Most biztos húzod az orrod! Nincs okod a féltékenységre, igazán.

A buszon persze Lindával egymás mellé ültünk le, mögöttünk és előttünk viháncolás, valaki málnát küldött körbe, Pati a pénzt szedte össze, a tanár úr búcsúzott, hogy ő kocsival jön utánunk, aztán valóban nekivágtunk. A sofőrünk elég veszélyesen vezetett, de kiderült, hogy ez semmi a másnapi sofőrünkhöz képest, aki kirázta belőlünk gyomrunk összegyűjtögetett javát is.

Csütörtök volt, június vége. Igazi nyár, olyan nyár, amikor minden megtörténhet, és meg is történik. Az igazi élmények mindig nyáron történnek, észrevetted? Talán, mert bátrabbak, nyíltabbak vagyunk; igazán csak nyáron tud szerelembe esni az ember. Talán a napsütés okozza, vagy a rengeteg nyíló virág, a kevesebb ruha, de szinte vágyik rá a test, hogy megszabaduljon a ruhától, és a napraforgók közé vesse magát. Persze, nekem nem ezen járt az eszem, próbáltam követni a dalt, amit énekeltél, mert énekeltél akkor is, egyfolytában, olyan voltál, mint egy rádió, amit nem lehet kikapcsolni, és ami egymás után önti a slágereket, jókat, rosszakat egyaránt.

A többiek élvezték, kérték a dalokat, mintha kívánságműsorban lettek volna, te meg szó nélkül teljesítetted őket, minden slágert ismertél, botrányosan jó voltál. Nem, nem volt jó hangod, de hát

Hofit sem ezért énekelgették az emberek, ugye? Furának tartottam, hogy ezt eddig nem tudtam rólad, talán a koliban állandóan rádiót hallgatsz, vagy kívánságműsort vezet az apád, gondoltam akkor, de voltaképpen még a mai napig sem tudom a dalszereteted okát. Ez is azokhoz a dolgokhoz tartozik, ami annyira evidens és szerethető benned, de amit nem tudok megfejtetni, se figyelmen kívül hagyni.

Észrevettem, hogy milyen boldog voltál; általában ott bujkált a szemedben egy kis szomorúság, akkor még nem tudtam, hogy a szerencsétlen életed miatt, de most olyan boldognak tűntél, mint még soha. A régi önmagadat a főiskola előtt hagytad talán, hogy valaki mássá válj, akit még te sem ismersz, aki nem fél boldog lenni, és élvezni azt, ami az életből még hátravan. S ki tudja, mennyi az.

Próbáltam rád mosolyogni, hogy hátha visszamosolyogsz, de túlságosan lekötött az éneklés és a málna. Ekkor még nem tudtam, hogy nálad az evés nem olyan, mint a többi embernél. Nem csak egy szükséges dolog vagy kulináris élvezet, esetleg időtöltés, nálad ösztön volt az evés. Amit leraktak eléd, azt mind megetted, nem beszélteél, nem kérdeztél közben, csak szótlanul és gyorsan ettél. Mint aki fél, hogy elveszik előle, ha nem siet. Mindig éhes voltál, sosem tudtál jóllakni. De nem a gyomrod volt üres.

Megérkeztünk Csöngére. Egy kis falu, akár az én lakhelyem is lehetne, kevés autó, sok gyalogos és biciklis. Egy bolt, két kocsmá, egy emlékház, és ez így van rendjén. De volt valami ebben a kis faluban, ami miatt érdemes volt itt lenni, az illatok, a táj, még a nap is máshogy süttött ránk, és nem csak azért, mert a helyiek nagyon kedvesen fogadtak minket. Volt egy varázsa annak a helynek, ami nem múlt el azzal, hogy mi eljöttünk. Megállt az idő, ha most

visszamennénk, hogy megnézzük, vajon az ágy aljába oda vannak-e vésve a gondolataink, megtalálnánk, mint ahogy a kezed érintése is ott lenne még a gesztenyefán, és ha a konyhába pillantanánk egy percre, meglátnánk akkori önmagunkat, ahogy csöndben átöleljük egymást.

De most még szó sem volt erről, csak a sofőr pakolta le a bőröndjeinket sietve, mi pedig megilletődve álltunk a ház előtt, amiben egyébként evangélikus tábor működött, de most a mi kis táborunknak adott pár napig otthont. A házat nagyon szépen felújították, látszott, hogy gondos kezek vigyáztak rá, új ablakok, új burkolat. Az előtérből két szoba nyílt, a legtöbb lány beözönlött az elsőbe. A másik szoba két helyiségből állt, a belsőbe is sokan befészkeltek magukat, nyilván nekem már csak a külsőben maradt hely, ami az egyik legrosszabb választásnak tűnt, hiszen afféle átjárószoba volt.

Lindával ide kvártélyoztuk be magunkat egyedül, mivel amúgy is kívülállóok voltunk, nem akartuk megosztani másokkal a szobát, hátha nem látnak minket szívesen. A többi üres ágyra nem is gondoltunk a szobánkban, amikor Márkkal együtt beléptetek, és kérdztétek, hogy lepakolhattok-e idebenn. Persze tudtuk, hogy kinn fogtok aludni sátorban, a ház mellett, de a hátizsákot, ami majdnem akkora volt, mint én, nem hagyhattátok kinn abban a kicsi sátorban, ezért persze rábólintottunk. Aztán elmentetek és felállítottátok a sátrat, láttam, hogy nem fülük a fogad hozzá, de nem nyafogtál.

Mi is felhúztuk az ágyneműket, és nevtünk a gondolaton, hogy mi lett volna, ha esetleg azt kérdezitek meg, hogy itt aludhattok-e velünk. Nevettem, de valójában nem is tartottam olyan elviselhetetlennek a gondolatot.

A gumis lepedővel meggyűlt a bajom, Rami, az egyik csoportársam segített felhúzni, alig bírtam cibálni egyedül, de szerencsére

benne volt erő, és beerőltettük a textilt az ágy réseibe. Nem is sejtetem, hogy te mindezt hátulról élvezettel figyelted, ahogy én abban az apró szoknyában térdelek az ágyon, és cibálom a lepedőt. Néha igazán lehetetlenül tudtál viselkedni, pasi voltál a javából. Tudod, hogy értem.

Fazekas tanár úr jött be, és megzavart téged a nyilvánvalóan korhatáros gondolatokban, hogy el kell menni a kis boltba, másnapra megrendelni a reggelit. Amíg a lányok megterítenek az ebédhez, a fiúk igazán ráérnek, elmehetnek.

Hallottam ezt, és jó alkalomnak kínálkozott arra, hogy el tudjunk menekülni a terítés és ebédfőzés kellemetlen kötelessége elől. Mondtam, hogy veled megyek én is meg Linda is, ha nem baj, hogy megússzuk a dolgot, mire te hatalmas mosollyal beleegyeztél, és szóltál Márknak, hogy indulunk.

A falu egy hosszú utcából állt, és mivel mi az egyik végén laktunk, azt hittem, hogy a déli rekkenő hőségben sohasem érjük el a boltot. Egyforma házak követték egymást, de sehol még csak nyoma sem volt üzletnek. Mire végleg feladtuk volna, megleltük; nem csoda, hogy nehéz volt meglátni, úgy néz ki, mint a többi ház, csak éppen nem egy család lakik ott, hanem bolttá lett alakítva.

Amikor megrendeltük a reggelihez szükséges kenyeret, elővetted a fényképezőt, és azt mondtad, hogy csináljunk egy képet. Persze, a boltost nem akartuk megkérni. Lindával kuncogtunk, hogy miféle kép lesz ez, hogy a sárgára festett helyi bolt előtt bepózolunk, de jó poénnak tűnt, úgymint belementünk. Fogtad a gépet, és ráállítottad egy pad támlájára, beállítottad a rögzítőt tizenöt másodpercre, és futottál hozzánk.

Az addig néptelen utcán megjelent egy munkásokat szállító kisteherautó, ami meg is állt a boltnál, míg mi ott álltunk vigyorogva,

egymást átölelve, egy irányba nézve, mint akik megmerevedtek. Ők lassan kiszálltak, és mivel a bokortól nem látták a fényképezőgépet, talán azt hihették, hogy valamiféle üdvözlőbizottság vagyunk, ami így fogadja a bolt vásárlóit, de aztán kattant a gép, és a vaku tudatosította bennük a merevségünk okát. Ekkor még furábban néztek ránk, hiszen nem értették, miért akartunk mi a helyi fűszeres előtt fényképezkedni. Ez a kép sokáig csak az emlékeimben élt, kerestem nálad, és kereste Linda is, de soha nem kaptam meg.

Akkor jót neveltünk a dolgon, és továbbmentünk, mivel azt mondtad, hogy a kollégiumi szobatársad idevalósi, és szeretted volna megkeresni a házat, ha nem sietünk vissza. Dehogyan siettünk, és jól tudad, hogy most van lehetőséged velem lenni, később már nem lesz. Tévedtél.

Megtaláltuk a falu végén a kis házat, amit egy helyes foxi próbált őrizni, de persze a te százkilencven centidnek és nyolcvanöt kilódnek nem igazán tudott ellenállni, azonnal felkaptad, és arrébb rakta az utunkból. Az idős néni a szobatársad mamája volt, tőle tudtuk meg, hogy az unokája hamarosan hazaér, mert éppen focimeccsen van, és kérte, addig várjuk meg odabenn. Mi persze nem akartunk bemenni, de te suttogtad, hogy nagy sértés lenne a részünkről. Beléptünk a pici házba, ami nagyon egyszerűen, de otthonosan volt berendezve. A néni rétest és ásványvizet hozott, úgy sürgölődött körülöttünk, mintha valamiféle prominens személyiségek lennénk, nem egyszerű diákok. Hallgattuk a dicsérő szavait az unokájáról, hogy milyen rendes gyerek lett, amióta a főiskolán tanul, minden pénzt hazaad, meg segít, és hogy ez biztosan neked köszönhető.

Meglepődtem ezen a kijelentésen, tudtam, hogy sokat jársz szó-rakozni, nem gondoltam volna, hogy emellett még nevelésre is van időd. A néni láthatóan nagyon jól ismert, nemcsak én lepődtem

meg, hanem Linda és Márk is, amikor azt kérdezte, hogy ugye te vagy a Danikának az a szobatársa, aki árva.

Nem tudtam, hogy nem élnek a szüleid, persze más dolgaidat sem ismertem, de valahogy nem tudtam elképzelni, hogy valakinek közülnk, akik már négy éve egy szakra jártunk, ne éljenek a szülei. Az rendellenes, nem normális. Még sosem ismertem senkit, aki árva lett volna, de nem ilyennek képzeltem el. Nem volt benned semmi Twist Olivér-es suhancság, nem néztél ki utcagyereknek, márpedig ha a szüleid meghaltak, akkor árvaházban nőttél fel, nem? Rájöttem, hogy semmit sem tudok rólad, és ez fájt.

Kedves hangon feleltél, nem ütött meg a szó, hogy árva, talán már megszoktad, úgy mondtad, mintha kijelentetted volna, hogy igen, tejet és kenyeret is kérek. Mi hárman döbbenten néztünk rád, olyan fájdalommal a szemünkben, amit csak az tud produkálni, aki valaha ismert téged, csak rád lehetett így nézni. Kicsit félrefordítva a fej, a szemöldök között összeráncolva, a szem szúrósan néz, és ott a kérdés: miért pont ő? Ez lehetetlen, nem hiszem el.

Bele sem gondoltam, hogy én is árva voltam, sokkal jobban, mint te, amikor találkoztunk.

Az első nap ismerkedtünk Csöngével és a helyiekkel, akik nagyon szívesen fogadtak minket. Ezt bizton állíthatom, mert körbesétáltuk a falut, és végig énekeltünk; a legtöbb kapu mögött ott álltak a falubeliek, és integettek nekünk. Csak remélni tudom, hogy azért, mert üdvözöltek minket, és nem azért, hogy hagyjuk már abba a kornyikálást. A tábort a polgármester úr nyitotta meg, aki szerette volna bevonni a fiatal magyar szakos végzősöket az emlékház körüli projektbe. Kora este azért már volt egy előadásunk is, Láng Gusztáv tanár úr az erdélyi magyar irodalomról beszélt nekünk. Mivel jó idő

volt, a nagy gesztenyefa alá ültünk a fapadokra. Nem volt iskolai előadás jellege, hanem egy kedélyes nyáresti beszélgetés lett belőle.

Este már próbáltuk oldani a hangulatot, ahogy akkor mondtuk. A Csengő kocsmából hozott szőlőlével kezdtünk, kinyújtózkodtunk a fáradt napból, bele a kényelmes és tekergős éjszakába, ami úgy ölelt körül minket, mint valami jótékony és titkos takaró, mely elfed és melegít.

Velünk együtt ittál te is, de nem tudtál annyit inni, hogy berúgjal, vagy talán nem akartál. Csak hoztad nekem az újabb és újabb poharakat, s még azt is hagytad, hogy kivegyem a kezedből a tiédet, és abból igyak.

Az ágyamra ültél, és hagytad, hogy alkoholtól mámorosan magyarázzak; próbáltam nagyon szépen pislogni rád, nem is tudom, miért, talán el akartalak bűvölni. Kérdezted, hogy van-e barátom, legyintettem egyet a levegőbe, tudtad, hogy ez annak a jele volt, hogy nem akartam róla beszélni. Fáradt voltam, el is nyomott a bor jócskán, alig bírtam újra kinyitni a szemem minden egyes pislogásnál. Beképzelt voltam, és megjegyeztem neked, mintha ezzel valaha is el tudtalak volna bűvölni, istenem, hogy nekem mindig azt mondták a fiúk, hogy nem lehet ellenállni a szememnek. Nevettél, és azt felelted, hogy nincs benne semmi különös, olyan, mint más lányoké, rád például semmilyen hatással nincs. Jól tudtál nekem már akkor is hazudni.

Márk egész este a társaságomat kereste, de láttam a szemén, hogy ez inkább az alkohol üldözése, mintsem egy hősszerelmesé. Nem is foglalkoztam vele, csak annyira, hogy egy kicsit kipróbáljam rajtad, hogy mennyire idegesít a dolog, de a füled botját sem mozdítottad, inkább kimentél egy újabb pohárért. Úgyhogy feladtam, és elmentem fürödni, ahol kijózanodtam, sejtve, hogy lenézel engem,

mert könnyűvérűnek tartasz, aki annak ellenére, hogy barátja van, más fiúkkal flörtöl. Percekig álltam a zuhany alatt, hogy lemossam magamról az összes pillantásodat, a szavaidat, amiket aznap, mint valami súlyt rám helyeztél. Hiába jöttem ki tisztán a zuhany alól, még mindig koszosnak éreztem magam.

Közben Linda alaposan megmosta Márk fejét, hogy mégis mit gondol magáról. „Te nemcsak szánalmas vagy, de még hülye is!” Nevetnem kell most is azon, hogy utálták egymást, teljes szívükből, de csak azért, mert még nem tudtak szeretni. Tudod, a szerelem nem úgy alakul ki egyik percről a másikra, azt meg kell, hogy előzze egy másik érzés, amiből aztán kialakul az igazi, mindent megváltoztató érzelem: félelem, düh, utálat. Ugye, milyen érdekes, hogy ezekből egyszer szerelem lehet? Náluk is így kezdődött, aztán kiderült, hogy csak azért haragudtak a másikra, mert az nem foglalkozott velük. Együtt vannak, és boldogok ma is. Velünk is így történhetett volna, csak... nem is tudom, talán az idő majd megold mindent, a sebeket nem gyógyítja, csak befedi, mint minket az éjszaka, az első estén.

Hogy nálunk miből alakult ki a szerelem? Nehéz lenne megmondani, talán akkor kezdődött, amikor együtt aludtunk, mert akkor megsajnálalak. Később felnéztem rád, aztán nem értettelek, majd meggyűlöltelek, aztán elfelejtettelek, és újra felidéztelek. Ezekből alakult ki nálam a csupa nagybetűs és egyszer beköszöntő igaz szerelem. Vagy talán álmodtam az egészet, és még most sem tudom eldönteni, hogy felébredtem-e azóta.

Másnap reggel korán keltél, pedig akkor már második éjszaka csak órákat aludtál, hiszen a tábor előtti éjszakát is végigbuliztátok, és hajnalban, amikor hazaértél, már le sem feküdtél, mert indulni

kellett a buszra, ezért is maradt rajtad az az undok borosta. Bejöttél a sátorból a szobánkba, és egyáltalán nem lepődtél meg, hogy ébren találtál minket, amikor még mindenki aludt. A szerelemről kérdeztél minket, hogy voltunk-e már, és hogy nekünk mit jelent. Persze tudtam, hogy a füledet csak nekem nyitottad ki.

Linda felelete ködbe veszett ott reggel, s ahogy én kavargattam a teát, hogy oldódjon benne a cukor, úgy merültél el bennem, és próbáltál nem feloldani, hanem megoldani, mint egy keresztrejtvényt; mit gondolok és mit akarok, milyen vagyok és milyenné válhatok. Tetszett, hogy egy rejtély voltam neked, amit meg kellett fejtened. Csak kérdeztél, és nem hagytad, hogy visszakérdezzek. Tudni akartad, hogy kivel állsz szemben, és nem túrtél ellentmondást, én pedig hagytam, bár a sértettségem nem hagyott nyugodni, ezért nem is néztem rád, nehogy véletlenül még egyszer megemlítsd, milyen jelentéktelenek a szemeim. Féltem, mintha vizsgáztam volna, de mégis hihetetlen biztonságban éreztem magam.

– Szerinted kinek kell jobban szeretni? A nőnek vagy a férfinak?

Persze Linda egyből rávágta a kérdésedre, hogy a férfinak, azonnal parázs vita kezdődött köztetek, szerinted persze a nőnek, mert a férfi mégis maradjon férfi. Nem szóltam semmit. Láttad, hogy máshol járnak a gondolataim, így amikor Linda elment megteríteni, megkérdezted.

– Sosem voltam szerelmes. Azt hiszem.

– Még nem voltál? És hogyhogy „azt hiszed”?

– Mi a szerelem? Ha megmondod, pontosan leírva, akkor elárulom, hogy voltam-e valaha, de nem tudom, hogy milyen, tehát nem mondhatom biztosra. Mindenesetre azt, amit a regényekben a szerelem varázsáról és mindent elkábító hatalmáról írnak, olyat még nem éreztem.

– Nem lebegtél még méterekkel a föld fölött? – kérdezted cinkosan mosolyogva.

– Az más, az csak az első három hónap varázsa. Elmúlik, ahogy jön a megszokás, és akkor a fellángolás szeretetté alakul. De a szerelem az más, szerintem, egészen más. Az nem múlik el, nem változik át, nem csökken, nem lesz hidegebb. Ha nem látod, akkor is veled, benned van, ha nem ismered, akkor is tudod, hogy létezik, ha otthagyt, akkor is tudod, hogy szeret. Pedig lehet, hogy sohasem mondta ki, soha nem ért hozzád, soha nem keresett, csak megtalált. De nem ízlik neki az étel, ha nem veled eheti, túl hangos a zene, ha nem táncolhat veled rá, és hideg a legmelegebb paplan is, ha nem te fekszel mellette. Azt hiszem, ez a szerelem, az igazi.

Nevetted rajtam, különösen azon, mennyire komolyan vettem a vitát, és kortyoltad a forró teát, ami borzasztó ízű lett, mert figyelmetlen voltam és sok citromlét tettem bele. Savanyú volt, de mosolyogtál.

Nem sokkal később már üvöltött is Máté Pétertől a *Most élsz*, Fazekas tanár úrnak egészen speciális nevelési elvei voltak, nem is lepődünk meg, hogy így ébresztette a másnapos fiatalságot. Bejött a konyhába, ivott egy teát, és te kimentél, mintha zavarban lettél volna, nem voltam biztos benne, hogy mitől.

Aznap Pannonhalmára mentünk az apátságba, ismét örült sofőrt kaptunk, aki valószínűleg valamilyen sebességrekordot akart beállítani, ráadásul az összes gödröt megtalálta, amit elég nehezen viselünk volna a másnaposság nélkül is, de így aztán kibírhatatlan volt.

A főapátság könyvtárában igazi kincsekre leltünk, egy maroknyi frissen végzett magyar szakosnak mennyországnak tűnt. A sétát követő előadás alatt meg kellett tanulnom a befelé ásítás tudományát,

miközben téged próbáltalak figyelni. Olyan durvának éreztem tőled, hogy figyelsz és jegyzetelsz, nem mellém ülsz, nem is szólsz hozzám, mintha a tegnapi és a reggeli beszélgetésünk meg se történt volna; közel voltál, és mégis annyira messze. Talán én éreztem rosszul, hogy közel kerültünk egymáshoz, és annyira érdekelt minden, amit mondtam, most meg mintha már megfejtettél volna, és valami egészen más járna a fejedben.

Akkor még nem tudtam, hogy szeretsz olvasni, sajnálom, de jobban nem tudom leírni a kapcsolatodat a könyvekkel és azzal, hogy téged minden érdekelt, minden könyvet elolvastál, gyermekkorodtól kezdve, ahogy megtanítottak a betűfejtés tudományára. Minden érdekelt, különösen a történelem és az orvostudomány, az első persze a szakod miatt, amit másodikban leadtál, mivel nem tudtad letenni a vizsgáid egy részét, és így kerültél hozzánk két évvel idősebben magyarosnak, jobb híján a földrajz mellett.

Az orvostudomány pedig azért, mert anyukád rákban halt meg, előtte ápolónő volt. Mindig is érdekelt talán ez a világ, csak nem ismerted be, hogy köze van annak is hozzá, hogy a hasfaladon egy daganat van, ami jóindulatú, de akárhányszor hozzáértél, mindig eszedbe jutott, hogy ez végzett veled is, és egyszer talán veled is fog. Mikor megérintettem, nem tudtam elhinni, hogy ez a kicsi, kemény valami tudna végezni egy olyan hatalmas és erős emberrel, mint amilyen te vagy. És nem csak fizikálisan érteve.

Elmentünk Abdára is, ahol megnéztük a Radnóti-emlékművet, és a tanár úr édesapja, aki maga is pedagógus volt, személyes gyermekkori élményeit mesélte el nekünk az ott eltemetett költőről. Győrben folytatódott ezután a túra, ahol természetes volt, hogy megint összecsapódtunk, te, Márk, Linda és én. Amíg a többiek butikokban vásároltak, mi beültünk valahova, te sört ittál, és Márk a

barátnője képeit mutogatta, aztán nevettek a mellettünk elsétáló lengén öltözött lányokon. Mi meg az égnek emeltük a szemünket, hogy „tipikus férfiak”, de nem mondtunk semmit, csak a pincérfiú feszes nadrágba bújtatott fenekét bámultuk. Hiába, tipikus lányok voltunk.

Megettél egy óriási melegszendvicset, de utána még odaadtam a sült krumplim nagy részét is, mert borzasztóan éhesen néztél ki, én meg már úgylátom jóllaktam a nevetéssel. Tetszett, ahogy eszel, mint aki most ízleli meg először az étel ízét. Furcsa fájdalom lett erre a gyomromban, mert arra gondoltam, hogy hol lehettél eddig, hogy most ilyen vagy. Elhessegettem a gondolatot, mert mindig mosolyogtál, nem tudtam elképzelni, hogy veled bármi rossz dolog történjen, ahhoz túl jó voltál. Márpedig a jó emberekkel nem történnek rossz dolgok. Mondd, hogy igen, kérek, most az egyszer, adj nekem igazat.

Ültünk a Duna-parton, szép volt a lemenő nap fényében. Linda még mindig rosszul volt az előző esti ivástól, sokat hallgatott, nem volt kedve beszélgetni. Valahol örültem neki, mert jó volt a csend, hallani akartam a gondolataimat, és tisztázni, hogy miért nézek mindig feléd, miért keresem a tekinteted. Szépnek tartottalak; ha göndör lett volna a hajad, és egy kicsit szőkébb, nem ilyen világosbarna, akkor talán még Dávid-szobornak is beillettél volna. Persze, csak az én szemem szépített meg téged, más nem látta, hogy ki is rejtőzik a szakadt edzőcipőben, és a háromnapos borosta alatt. De utáltam, hogy otthagytad a koliban a borotvát! Úgy néztél ki, mint egy ősember, csak a zöld szemed világított, és a fehér mosolyod.



Sokat gondolkoztam azon, ha már mindketten ennyire hiszünk a sorsban, akkor nem lehetett az sem véletlen, hogy már az első este kiderült, te halak vagy, én meg rák. A sorson kívül még mindketten hittünk a horoszkópban is, nem kellett mondanom, hogy a rák és a halak a két legösszeillőbb ember a horoszkóp szerint, te is tudtad, én is tudtam. Sosem ismertem más halak férfit rajtad kívül, de tényleg, pedig figyeltem erre, például észrevettem, hogy a legjobb barátnőim skorpiók, kosok és mérlegek voltak. Az akkori párom pedig vízöntő, ami éles ellentétben áll a rákkal, nem is csodálkoztam a bajainkon.

Örültem, hogy veled találkoztam, mindig kíváncsi voltam, hogy valóban annyira összeillenek-e egy halakkal. Megszóltál, és annyit kérdeztél, hogy mi a kedvenc versem, én csak elmosolyodtam, és alig hallhatóan szűrtem ki a fogam közül, hogy az *Anna örök*. Elmosolyodtál, és már szavaltad is. Persze, hogy neked is ez volt a kedvenced.

Este meccs volt a faluban, elmentél, mert élsz-halsz a fociért, amivel semmi baj sincs, de a nézésben jobb vagy, mint a játékban. Most persze azt mondanád, hogy miért cikizlek. Tudod, hogy csak húz-lak! Jól játszol, és ami még ennél is fontosabb, szívből szereted csinálni.

Aztán voltál olyan gonosz, bár utólag belegondolva, ez sem volt véletlen, hogy beengedted a szobánkba azokat a fiúkat, akikkel fociztál, és ők izzadtan és mocskosan ráültek az ágyamra, ahol én már a vékony pizsamámban ültem. Aztán biztattad őket, hogy udvaroljanak, mert nekem lehet. Ez bosszú volt azért, hogy előző nap megpróbáltalak féltékennyé tenni? Ha igen, akkor elég súlyos kudarcot vallottál, mert gyorsan kipenderítettem őket, nem tudom, hogy mit

gondoltál, hogy majd szóba állok bárkivel, hogy téged idegesítsek? Hát, rosszul gondoltad.

Nemcsak őket dobtam ki, de téged is, bárhogy könyörögtél, de utána még rád üvöltöttem, hogy az előző napi szerelmes éjszaka után ne akarj mást becsalogatni az ágyamba. Persze tudtad, hogy csak viccelek, és a fiúk előtt akarlak zavarba hozni ezzel. Ők meglepődve néztek rád, de közel sem annyira, mint te rám. Azt hiszem, ez volt az egyetlen alkalom, hogy meg tudtalak lepni, valójában már elég hamar megismertél. Kiismertél igazából. Én még mostanra se tudtalak.

Aztán persze visszakönyörögted magad a szobánkba, merthogy hideg van kinn, és Márkkal kettőtöknek kicsi az a sátor, és előző éjjel sem aludtál jól, na persze, gondoltam magamban, de nem tudtam nemet mondani neked. Még félálomban elmotyogtam neked, hogy nem a nőnek kell jobban szeretnie a férfit, se a férfinak a nőt. Mindenki magát szereti a legjobban, és a másokban is azt szereti, hogy az őt szereti és visszafelé, tehát a kör bezárul. Önző dolog a szerelem, ezt mondtam utoljára, de talán az m betűnél már aludtam, sőt álmodtam. Veled. Linda valószínűleg megszánt, és mondta, hogy keress ágyat, mert reggel már ott láttalak az emeletes ágyon, a bárátnóm felett. Nem lepődtem meg, hogy éppen azt választottad, hiszen tökéletes kilátás nyílt onnan az én ágyamra, ami alul volt, veled átellenben, és nézhetted egész éjjel, hogyan álmodok rólad.

Reggel korán keltem, valahogy nem esett jól az alvás, Linda már ébren volt, beszélgettünk halkán, hogy ne ébresszünk fel, kitárgyaltuk az előző napi dolgokat. Kicsit ápolgattam a lelkét, amitől ő sokkal jobban lett, én meg rosszabbul, mert ahogy kimondtam, amiket

gondoltam, szinte élőnek és valóságosnak tűntek, meg is ijedtem tőlük. Arról beszéltünk, hogy vajon az ember képes-e a boldogságért küzdeni, egyáltalán fel tudjuk-e adni a biztonságos és megszokott közönyt az igazi boldogság legkisebb lehetőségéért is.

Amíg kiment haját mosni, fel akartam öltözködni, de nem akartam megvárni, amíg végez a fürdőben, úgyhogy miután megbizonyosodtam róla, hogy mélyen alszol – efelől nem hagyott kétséget a mély és mindent átható szuszogás, úgy látszik nemcsak az ágy volt kicsi, de a szoba légtere is –, elkezdtem átöltözni, közben szorosán rajtad tartva a szemem, figyelve, hogy egyenletesen lélegzel-e. Az arcod felém volt fordítva, de a szemed csukva, így megnyugodtam.

Aztán a reggeli alatt valahogy elfogott az a gondolat, hogy mégsem aludhattál olyan mélyen, hiszen ahogy felöltöztem, pár percre rá már te is ébren ültél az ágyon, tehát már félálomban lehettél, amikor én lestem a szempillád minden rezdülését. A reggelinél kajánul átvigyorogtál rám a másik asztal mellől, ami csak igazolta, hogy láttál engem teljes emberi valóban és egyszerűségemben. Melegem lett, de nem a teától, amit ma jól ízesítettem, éreztem, hogy meg kell tudnom, bizonyosságot kell szereznem arról, hogy láttál-e vajon.

Hiába kérdeztem, csak mosolyogtál, és nem mondtál semmit; olyan simlis mosoly volt, a mindentudó mosolya, amíg próbáltam összeszedni maradék büszkeségem. Nem adtad meg magad, azt mondtad, hogy jobb, ha nem mondasz semmit. Ehhez egészen közel hajoltál, éreztem az illatodat, ami összekeveredett a tea és a kifli friss illatával, megdobbantotta a szívem, de arrébb léptem, hogy ne csiklandozza a fületem a leheleted.



Aznap egy szélerőművet néztünk meg; örült meleg volt, sehol egy árnyék, főtt is a fejem rendesen, pedig Fazekas tanár úr kitarta a hátunk mögött a kocsiból lopott napellenzőt, de én akkor is úgy égtem, mint a kárhozottak a pokolban, egyrészt, mert meglestél, bár ez nem jó szó, hiszen én mutattam meg magam, másrészt meg azért, mert az az önelégült mosoly nem hagyott nyugodni. Átsétáltunk aztán Kemenessömjénbe is, ahol megnéztük a Berzsényi pincét, és te a szakdolgozatod kapcsán még egy rövid előadást is tartottál ott. Imádtam nézni, ahogy beszélsz, olyan szépen tudtál elmagyarázni mindent. Vérbeli tanár voltál, tudod? Milyen kár, hogy soha nem lettél az. Egész nap hozzám se szóltál, nem tudtam, mi lehet ennek az oka.

Hiába kérdezgettem, de rám se figyeltél, csak mosolyogtál, aztán este egy kisebb csapattal, mivel mégis csak szombat este volt, felkerestük a Csengő kocsmát, hogy a nagy meleg miatt ki ne száradjunk. Tanár úr is velünk tartott, végül mindenki eljött a szálláshelyünkről, csak te maradtál el azokkal a fiúkkal, akikkel előző nap focítottál. Fura, hogy milyen jól megértetted magad velük, velünk meg alig voltál. Igaz, hogy nálunk elég kevés fiú volt, a többséget a lányok alkották, másrészt meg ezek a fiúk is falusiak voltak, ahogy te is, bár most éppen városban laksz, attól még legbelül az maradtál, és az is maradsz. Csupa jó értelemben.

Később mégiscsak betoppantál, és jól érezted már magad, persze hoztad a fiúkat is. Táncos, éneklős este volt, a te specialitásod, mert olyan volt neked a zene, mint egyikünknek se. Értetted, szeretted,

minden sláger ment kívülről, szépen is énekeltél, de inkább érzéssel, mint jól, élvezted, ha figyelnek, imádtad, ha megneveztethetsz másokat, sosem hagytad, hogy szomorúnak lássanak, és csak jót adtál, pedig te az élettől csak rosszat kaptál. Nem tudom, hogyan csináltad, én valószínűleg a felébe beleroppantam volna, amin te átmentél, de egyszer azt hallottam, hogy Isten azokat teszi a legjobban próbára, akiket a legjobban szeret. Hát, akkor te lehattél mindegyikünk közül a kedvence, kedves.

Láttam, hogy jól érzed magad, aztán végre elég közel mertél hozzám ülni, és mindenki ránk mutogatott, pedig nem csak mi beszélgettünk ilyen közel. De köztünk volt csak meg az a vibrálás, amit a nyári éjszaka kellemes hűvöse sem tudott csitítani, égtünk mindketten, de ez jófajta égés volt, nem olyan, mint amit egész nap éreztem a büszkeségem miatt, hanem kellemes, perzselő meleg, mint amikor beleül az ember a forró kádba, égeti a bőrét, de mégis jó és kell. Még egyszer, utoljára megkérdeztem, hogy mit láttál reggel. Egészen közel hajoltál, és a hajamat eltűrted a fülem mögé, amitől még a nagy forróság ellenére is lúdbőrös lettem, és fájni kezdtem. De a leheleted kellemesen meleg volt, a karodon a szőr pedig cirógatta a vállamat, szinte éreztem a fogadat a fülemben, olyan közel voltál.

– Nem láttam semmit, mélyen aludtam, sajnós.

Elmosolyodtam, de őszintén szólva egyáltalán nem nyugtatott meg a válaszod, sőt, még jobban izgatott lettem, főleg az utolsó szó miatt, de nem is a szón, hanem ahogy ki tudtad ejteni, azzal a szomorúsággal és cinkos hanggal, amit csak ketten ismertünk ebben a pillanatban az egész világon. Meleg volt a tested, ahogy közel jöttél, és olyan hatalmasnak tűntél, hogy elveszhettem volna az egész

kezedben, széttörhettél volna, ha akartál volna, mégis védekezően vontad magadat körém, mint egy bástya. Már egyáltalán nem érdékelt, hogy miért nem vagyok szőke hajú. Sosem éreztem ennyire biztonságban magam, pedig félnem soha nem kellett semmitől.

A szobatársad apja is velünk mulatott azon az estén, és adott egy műanyag poharat, melyet alá is írt dátummal, helységgel. Csöngé. Micsoda apró, furcsa kis szó. A magyar irodalom egyik legnagyobb költője nem is élhetett volna szebb nevű helyen. Csöngé, mint a csengő, szinte énekelni kell. Talán a bor mámore vagy az este tökéletessége okozta ezt a felhőtlen boldogságot bennem. Jó volt itt lenni, fiatalon, utoljára szabadon és felelőtlenül. Már csak a diplomaosztó van hátra, és miénk a világ, megkapjuk a jót és rosszat egyszerre. Függetlenek leszünk, de dolgoznunk és adóznunk kell, hátrahagyjuk azokat az éveket, amiket a tudás, a barátságok, a szórakozások, a tanárok és utazások tettek ki, marad a bizonytalanság, álláskeresés, magány és a felnőtté válás nehéz érzése.

Nem akartuk, egyikünk se akart felnőni és itt hagyni mindezt egy olyan életért, ami tele volt a nehezen megkeresett és gyorsan elköltött pénz ígéretével. Féltünk, hogy mi vár ránk. Úgy bújtunk egymáshoz ebben az utolsó időben, mint a madarak a hideg északi szélben, akik bár tudnak, de nem mernek repülni, inkább védik egymást minden oldalról. Jó volt, de tudtuk, nem tart már sokáig. Talán ettől voltunk most egyszerre olyan vidámak és olyan kétségbeesettek, hogy csak a bor tudta velünk feledtetni, hogy kik is vagyunk valójában.

Mások mellé szegődtél, velük beszélgettél hazafelé menet a levendulaillattól nehéz éjszakában. Keserű lett a számban az édes bor

íze. Miért nem jöttél közelebb hozzám azon az éjjelen, miért voltál olyan messze, ha te is rám gondoltál? Vagy akkor még mással voltál elfoglalva, valaki mással? Mindig a lelkiismeretedet rendezgeted, ez veled a legnagyobb baj, hogy nem bírsz emberi lenni, törvényt szegni, bűnös lenni, és hagyni, hogy csak úgy megtörténjenek a szép dolgok, amiktől azt mondhatjuk, hogy igen, éltem az életet, és az élet is élt engem.

Néha nem is tudom, ki vagy te? Valamiféle kócska angyal, akit igen magasról ejtettek le, hogy minél jobban sérüljön, minél nehezebb legyen neki újra feljutni? Talán azért mentél akkor este is olyan lassan, mert már nehezek voltak a szárnyaid, amiket sokáig kellett a porban húznod még.

Reggel megint a *Most élsz* ébresztette a csapatunkat, mindenki nehezen kászálódott ki az ágyból, a tegnapi szórakozás alaposan elvette a kedvünket aznap mindentől. Te viszont, mint mindig, elemekben voltál, elkaptad Patríciát, aki éppen álmosan, kócosan, még szemüveg nélkül jött ki a szobájából rózsaszín pizsamájában, és megtáncoltattad. Pati jól táncolt, úgy tűnt, hogy jól megy nektek, biztos nem először táncoltatok. Persze, ahogy ő, úgy mindegyik lány egy kicsit szerelmes volt beléd, nem lehetett, hogy ne szeressen akármelyikük beléd, nem úgy igazából, de valamiféle plátói szerelem mindegyikük szemében ott volt. Neked tartogatták a legfinomabb sütit, veled akart mindenki táncolni, ha fáradtak voltak, akkor te vedd őket a nyakadba, ha valahova menni kellett, akkor majd te méssz velük, mindig csak te, te és te.

Lehet, hogy nem is egy angyal vagy, de nem is egy hús-vér ember, hanem egy érzés. A mi utolsó érzéseinkből álltál össze, amivel

szerettük egymást, és ragaszkodtunk egymáshoz, mert megtestesítetted mindazt, amit azon az utolsó pár napon éreztünk: reménytelenséget és kíváncsiságot, boldogságot és szomorúságot. Ez mind benned öltött testet, a te szomorú zöld szemedben, a többnapos borostádban, a nyakadig szőrös mellkasodban, a hatalmas és sebhelyes kezekben, és a mosolyodban.

Talán csak egy érzés voltál, ami elmúlt, vagy talán sosem létezett, csak ott, akkor, amikor mind együtt voltunk, és annyira akartuk, hogy ez a pár nap örökké tartson, hogy soha ne kelljen hazamenni és felnőni. S talán ezért ragaszkodtam hozzád ennyire, mert azt az érzést akartam újra, amit benned láttam utoljára.

Délelőtt átsétáltunk Ostffyasszonyfára, hogy megnézzük az általános iskolát; nem volt hosszú séta, de borzasztóan meleg volt, ezért a tanár úr csákót csináltatott velünk, hogy ne kapjunk napszúrást. El tudom képzelni, hogy mit gondolhattak rólunk az arra járók, talán hogy valamiféle szektagok vagyunk, akik épp gyűlésre igyekeznek. Az út szélén mentünk, én Linda mellett, előttünk legelő a tanár úr, te persze hátul, másokkal bohóckodtál, és ráírtad a csákóra, hogy korrespondáció, a szót, amit vicces kedvedben te alkottál, és rajtad kívül talán senki sem tudta, hogy mit is jelent.

Megállítottunk egy jégkrémes kocsit, és kifosztottuk, alaposan összemazatolva magunkat, de jó volt a hideg a hőségben. Körülöttünk csak pusztaság, mögöttünk messze Csöngé, de előttünk még nem látszódott Ostffyasszonyfa; talán így voltunk mi is, a semmi-ben voltunk, se mögöttünk, se előttünk semmi, csak a hőség és a remény, hogy odaérünk, ahova akarunk. Ott az úton nem álltunk meg, de az életben néha jó lenne megállítani egy kicsit az időt, és pihenni, átgondolni, hogy hova is akarunk menni, érdemes vajon arra

az ösvényre lépni, hátha másfelé könnyebb út vezet. Aztán persze az ember rájön, hogy nem a cél, hanem az út a lényeg, a szenvedés, a hőség, ami ellen a csákó sem véd. Örültem, hogy ezen az úton nem voltam egyedül, velem voltatok ti mind, barátaim.

Elmentünk a temetőbe is, ahol hősi halottak nyugszanak, micsoda békesség volt ott! Te nem figyeltél erre, az előadást hallgattad, mert nagyon érdekelt minden, imádtad az ismereteket, mindent, ezt is olyan csillogó szemmel figyelted, mintha elsős elemis lettél volna. Én nem figyeltem, nem érdekelt a tudás, ahogy máskor se.

Az érzést akartam megfogni, ahogy ülünk a fűben, az árnyékban, alattunk több ezer halott, de a fűszálon mászik egy katicabogár, és az egyik fán két szarvasbogár akad össze, és új élet kezdődik a holton. Mi sem halunk meg igazán, mert születnek helyettünk újjak, akik majd megteszik azt, amit mi nem. Sosem szerettem a temetőket, talán titkon féltém a halottaktól, mert borzasztó élénk a képzeletem, és ezt te tudod, de ott, akkor jó volt belefeküdni a puha földbe, hogy minden porcikámmal érezzem, ahogy ők alattam alszanak örök álmat, és én még ki tudja meddig, de élek tovább. S talán megtehetem azokat a dolgokat, amiket ők nem mertek, vagy nem volt rá idejük.

Mikor visszatértünk Csöngére, még délelőtt volt. Egy kis ünnepséget rendeztek a felújított Weöres Sándor és Károlyi Amy emlékháznál, amit minden évben a költő születésnapján tartottak meg. Ezen mi is részt vettünk, verseket olvastunk fel a költőtől, a tanár úr beszédet mondott. Szerettem hallgatni, ahogy szavalsz, egyáltalán szerettem a hangodat, azt a mély baritont. Ha valaki megkérdezte volna, mi az első, ami eszembe jut rólad, akkor a hangodat mondtam

volna. A hangod, ahogy mesélsz, ahogy suttoatsz, ahogy nevedsz, ahogy parodizálsz és ahogy énekelsz. Szerettem Weöres Sándor verseit mindig is, de a Bóbita miattad ragadt meg örökre a fülemben.

Az ünnepség után megebédeltünk, majd két előadást hallgatunk meg a nagy gesztenyefa alatt, Bokányi tanár úrtól a történelmi regényről, Lőcsei Pétertől a Weöres Sándor-életmű kutatásáról. Nyár eleje volt, forróság, tűzött a nap, és én egyre csak a hangodra gondoltam, azt hallottam még a fák susogásában is, az előadó szavában, sőt, még a mögöttem folyó sutyorgásból is.

Késő délután egy kis verseny volt, irodalmi vetélkedő; te persze másik csapatban voltál, direkt, hogy velem kelljen versenyezned, ezt nagyon tudtad élvezni, nem együtt küzdeni, hanem egymás ellen, ugye? Hiszen erről szól az egész kapcsolatunk, nem? Olyan buta voltam, hogy valaha azt hittem, hogy te át akarsz kerülni az én oldalamra, mikor te csak azt élvezted, ha szemben lehettünk egymással, mert akkor tükörbe nézhettél.

Persze te nagyon jó voltál ebben is, mint mindenben, mivel végig figyeltél, tudtad a válaszokat a kérdésekre, simán vertétek a többi csapatot. Márk filmezett közben, kivetted a kezéből a kamerát és a dekoltázsomra irányítottad; azt hitted, hogy nem tudom meg? Lindánál pár hónappal később megnéztem a filmet, azért mentem akkor hozzá, hogy egy kis lelkierőt öntsek belé, pedig igazából nekem volt szükségem rá. Biztos ki fogsz nevetni, de kellett, hogy valakivel találkozzak, aki ismer téged, aki előtt kimondhatom a neved, hogy az illető bólogasson, és melegség töltse el a szívét; ezt akartam, ezért mentem el hozzá, és ő tudta ezt, hiszen neki is ugyanott fáj a lelke, ahol nekem, ugyanott lyukadt ki a szíve is.